

Nr 188.

Ankom till riksdagens kansli den 11 juni 1943 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1943/44 till pensionsstyrelsen.
(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkterna 38 och 39) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1943/44 under rubriken Pensionsstyrelsen såsom förslagsanslag beräkna till Avlöningar 1,977,800 kronor och till Omkostnader 300,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 303, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 21 maj 1943, föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44, *dels ock* under femte huvudtiteln för budgetåret 1943/44 såsom förslagsanslag under rubriken Pensionsstyrelsen anvisa till Avlöningar 1,907,800 kronor och till Omkostnader 328,500 kronor.

Pensionsstyrelsen: Avlöningar. Å riksstaten för löpande budgetår är ifrågasvarande anslag uppfört med 1,977,800 kronor.

I skrivelse den 28 augusti 1942 har *pensionsstyrelsen* gjort framställning om anslag för budgetåret 1943/44. Därvid har styrelsen hemställt, att två ordinarie befattningar å styrelsens sjukkassebyrå, nämligen sekreterartjänsten och tjänsten såsom förste aktuarie, vilka befattningar för närvarande äro placerade i lönegraden A 24, måtte uppflyttas till lönegraden A 26. I anslutning härtill har styrelsen beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 1,983,800 kronor, varav skulle falla på ordinarieposten 927,000 kronor, på arvodesposten 28,800 kronor, på icke-ordinarieposten 778,000 kronor och på posten till rörligt tillägg 250,000 kronor.

I anledning av pensionsstyrelsens framställning ha utlåtanden avgivits av statskontoret och allmänna lönenämnden.

Med skrivelse den 19 mars 1943 har *besparingsberedningen* överlämnat förslag rörande pensionsstyrelsens kontorsorganisation. I förslaget har beredningen inledningsvis meddelat, att en undersökning rörande pensionsstyrelsens kontorsorganisation ägt rum under samverkan mellan besparingsberedningen och styrelsen. För detta ändamål hade inom styrelsen inrättats en temporär s. k. organisationsavdelning bestående dels av vissa representanter för besparingsberedningens avdelning för kontorsorganisation, dels av vissa befatt-

ningshavare hos pensionsstyrelsen, dels ock av vissa befattningshavare hos riksförsäkringsanstalten.

Organisationsavdelningen har i en rapport framlagt vissa förslag till rationalisering av kontorsarbetet inom styrelsen samt verkställt beräkningar rörande de besparingar i fråga om personal, som skulle möjliggöras genom förslagens realiserande. Förslagen röra kanslibyråns registeravdelning, den till fond- och kameralbyrån hörande materialexpeditionen, granskningsbyrån och sjukvårdsbyrån, försäkringsbyråns avgiftsavdelning, samt sjukkassebyråns ekonomisk-statistiska, juridisk-administrativa och kansliavdelningar. Organisationsavdelningen beräknar, att vid bifall till avdelningens förslag skulle uppkomma en besparing i de årliga lönekostnaderna uppgående till minst 106,700 kronor, därvid medräknats kostnader för rörligt tillägg och kristillägg. Kostnaderna för förslagets genomförande hava uppskattats till ungefär 22,000 kronor. Vid beräkningarna har hänsyn icke tagits till de ytterligare besparingar, som antagits kunna vinnas genom införande av premiesystem på försäkringsbyråns avgiftsavdelning.

Över dessa förslag har *pensionsstyrelsen* den 3 mars 1943 avgivit yttrande till besparingsberedningen. I yttrandet har styrelsen ingående granskat de olika förslagen och utgående från sin därvid intagna ståndpunkt omräknat vissa poster i avlöningsstatsförslaget. Sålunda har styrelsen föreslagit att icke-ordinarieposten nedsattes till 739,000 kronor och posten till rörligt tillägg till 244,000 kronor.

I förenämnda skrivelse den 19 mars 1943 har *besparingsberedningen* avgivit förslag i ämnet. Beredningen har däri i huvudsak anslutit sig till organisationsavdelningens förslag och i samband därmed bemött flera av de erinringar, vilka av pensionsstyrelsen framförts mot sistnämnda förslag. Utöver de förslag, som berörts i det föregående, har besparingsberedningen förordat inrättande hos pensionsstyrelsen av en kontorschefsbefattning.

I anledning av besparingsberedningens förslag hava utlåtanden avgivits av allmänna lönenämnden, pensionsstyrelsen och statskontoret.

I fråga om dessa förslag samt de erinringar, som under remissbehandlingen framkommit, får utskottet hänvisa till propositionen (sid. 5—16).

Departementschefen har för egen del anfört följande beträffande de olika omorganisationsförslagen.

Vad först beträffar pensionsstyrelsens förslag rörande uppflyttning från lönegraden A 24 till lönegraden A 26 av två befattningshavare å sjukkassebyrån, nämligen sekreteraren och förste aktuarien, torde vissa skäl tala för en sådan åtgärd. I nuvarande läge måste jag dock ställa mig avvisande till dessa förslag.

Vidkommande härefter de av pensionsstyrelsens organisationsavdelning och besparingsberedningen framlagda förslagen rörande förenklingar i styrelsens kontorsorganisation framgår av den lämnade redogörelsen, att flera av förslagen i huvudsak godtagits av styrelsen, som i vissa delar redan börjat genomföra desamma. Jag vill därför i det följande väsentligen inskränka mig till att beröra de besparingsförslag, vilka styrelsen icke ansett sig kunna acceptera.

Enligt organisationsavdelningens och besparingsberedningens uppfattning borde antalet biträden å kanslibyråns registeravdelning kunna nedsättas med 4, medan pensionsstyrelsen icke ansett denna reduktion kunna åvägbringas. Då ett bifall till besparingsförslaget torde medföra risk för att väntetiden i pensions- och barnbidragsärendena förlänges, kan jag icke biträda förslaget. Jag räknar alltså med oförändrad personal å denna avdelning.

Medan enligt föreliggande förslag om inrättande av en gemensam skrivcentral för granskningsbyrån och sjukvårdsbyrån skulle inbesparas 4 biträden, skulle, enligt vad pensionsstyrelsen meddelat, även utan inrättande av en dylik central 2 biträden kunna indragas å dessa byråer. Förslaget om skrivcentral förutsätter anställande av en kontorsgosse samt anskaffande av en del för centralen behövliga inventarier. Då den besparing, som skulle vinnas vid ett bifall till förslaget, skulle bli jämförelsevis obetydlig och styrelsen icke ansett sig nu kunna förorda förslaget, vill jag icke för närvarande tillstyrka dess genomförande. Jag förutsätter emellertid, att styrelsen har sin uppmärksamhet riktad på förevarande spörsmål och, därest anledning därtill skulle föreligga, till förnyad prövning upptager frågan om anordnande av sagda central.

Förslaget att anvisa medel för att försöksvis införa ett system med premier åt biträdena å försäkringsbyråns avgiftsavdelning har biträts av allmänna lönenämnden, som dock framhållit, att premiesystemet vore behäftat med vissa olägenheter. Å andra sidan hava såväl pensionsstyrelsen som statskontoret och två reservanter i lönenämnden motsatt sig förslagets genomförande. Då jag delar de betänkligheter, som anförts mot förslaget, finner jag mig böra avstyrka detsamma.

Beträffande arbetet å sjukkassebyrån är att märka, att besparingsberedningen med hänsyn till de anmärkningar, som framförts från pensionsstyrelsens sida, icke ansett sig kunna taga ställning till organisationsavdelningens förslag om sjukkassestatistikens bearbetande enligt den s. k. peg-board-metoden. Vid sådant förhållande kan jag icke för närvarande tillstyrka en övergång till denna metod, som jämväl avstyrkts av statskontoret. Däremot synes det önskligt, att i annan ordning åtgärder vidtagas till underlättande av statistikarbetet. Därest så låter sig göra, torde i sådant syfte böra — på sätt styrelsen föreslagit — förhyras en bokföringsmaskin.

I likhet med pensionsstyrelsen anser jag det icke tillrådligt att räkna med någon minskning av biträdespersonalen å sjukkassebyråns ekonomiskt-statistiska avdelning.

Med hänsyn till de förenklingar, som föreslagits rörande sättet för förande av understödsföreningsregistret samt rörande diarietföreningen å sjukkassebyråns kansli och som godtagits av pensionsstyrelsen, torde efter hand kunna inbesparas dels 1 biträde å byråns juridiskt-administrativa avdelning, dels ock 1 biträde å byråns kansli. Huruvida någon personalreduktion kan äga rum redan under loppet av nästa budgetår synes dock ovisst.

Vad slutligen beträffar besparingsberedningens förslag om inrättande av en kontorschefsbefattning är jag för närvarande icke beredd att tillstyrka inrättande av en särskild tjänst för ifrågavarande ändamål.

I fråga om beräkningen av medelsbehovet har departementschefen anført följande.

Såsom framgår av det föregående har pensionsstyrelsen föreslagit, att anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän måtte för nästa budgetår upptagas till 927,000 kronor eller alltså till samma belopp, vartill posten är upptagen i gällande stat. Med hänsyn därtill att posten un-

der sistförflutna budgetår varit avsevärt underbelastad ävensom därtill att jag icke tillstyrkt styrelsens förslag om uppflyttande av 2 ordinarie befattningshavare i högre lönegrad, anser jag mig kunna föreslå, att posten nedsättes till 900,000 kronor.

Någon anledning att föreslå ändring med avseende å posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, föreligger icke. Densamma bör därför alltjämt upptagas till 28,800 kronor.

Utgifterna till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal hava av pensionsstyrelsen i skrivelsen den 28 augusti 1942 beräknats till 778,000 kronor, men detta belopp har styrelsen sedermera i sin skrivelse den 3 mars 1943 på grund av organisationsavdelningens förslag reducerat till 739,000 kronor. Då jag förut beträffande förslagen rörande styrelsens kontorsorganisation helt anslutit mig till vad styrelsen föreslagit, finner jag mig ock med avseende å beräkningen av ifrågasvarande utgifter kunna följa styrelsens uppskattning. Jag förordar alltså, att posten upptages till sistnämnda belopp.

Posten till rörligt tillägg torde kunna nedsättas dels i betraktande därav att densamma under sistförflutna budgetår varit underbelastad, dels ock med hänsyn till de personalindragningar, som i det föregående förordats. Det nuvarande beloppet — 252,000 kronor — synes kunna reduceras till 240,000 kronor.

I överensstämmelse med dessa beräkningar torde pensionsstyrelsens avlöningsanslag böra för nästa budgetår upptagas till $(900,000 + 28,800 + 739,000 + 240,000)$ 1,907,800 kronor.

Pensionsstyrelsen: Omkostnader. Ifrågasvarande anslag är för innevarande budgetår uppfört med 281,800 kronor.

För nästa budgetår beräknas medelsbehovet till 328,500 kronor. Av ökningen falla 2,000 kronor på sjukvård m. m. och 500 kronor på reseersättningar. Samtidigt ha dock övriga utgifter nedräknats 5,000 kronor och upp-bördsposten uppräknats 800 kronor. För expenser beräknas 250,000 kronor eller 50,000 kronor mer än för innevarande budgetår. Ökningen faller helt på en post till ersättning till postverket för tryckning av kvittenshäftan, vilken utbrutits ur posten till övriga expenser och upptagits med förslagsvis 65,000 kronor. För övriga expenser beräknas därefter medelsbehovet till 160,000 kronor, i vilket belopp innefattas medel till vissa engångsutgifter för inventarieanskaffning i samband med genomförande av vissa av förslagen rörande styrelsens kontorsorganisation.

Utskottet.

Flera av besparingsberedningen och pensionsstyrelsens organisationsavdelning framlagda förslag rörande förenklingar i kontorsorganisationen hava i huvudsak godtagits och i vissa delar redan börjat genomföras. Andra förslag åter hava ansetts icke böra komma till stånd. Bland annat har departementschefen icke för närvarande velat tillstyrka ett förslag om inrättande av en gemensam skrivcentral för granskningsbyrån och sjukvårdsbyrån, men

förutsatt, att pensionsstyrelsen, därest anledning därtill skulle föreligga, till förnyad prövning upptager frågan om anordnande av en sådan central.

Den ståndpunkt departementschefen i här berörda frågor intagit föranleder ej erinran från utskottets sida. Utskottet förutsätter emellertid, att alla möjligheter till besparingar genom rationalisering av arbetsmetoderna väl tillvaratagas och att därvid jämväl uppmärksammas, huruvida icke viss ytterligare förenkling av statistikarbetet, eventuellt genom beskärning av materialet, är möjlig att åstadkomma.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet, som jämväl i övrigt tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må

- a) godkänna följande avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1943/44:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	900,000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, be- stämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ›		28,800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie per- sonal	›	739,000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	›	240,000

Summa förslagsanslag kronor 1,907,800;

b) för budgetåret 1943/44 å driftbudgeten under femte huvudtiteln såsom förslagsanslag anvisa

- 1) till *Pensionsstyrelsen: Avlöningar* 1,907,800 kronor,
- 2) till *Pensionsstyrelsen: Omkostnader* 328,500 kronor.

Stockholm den 11 juni 1943.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 192.